

Άγιος Πορφύριος: “Ο Θεός γνωρίζει αλλά δεν προορίζει “

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Αγ. Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#)

Είναι ασύλληπτη η γνώση του Θεού απ’ το δικό μας νου. Είναι άπειρη, περιλαμβάνει όλα τα όντα, ορατά και άορατα, έσχατα και αρχαία. Τα γνωρίζει ο Θεός όλα με ακρίβεια, σε όλο το βάθος και το πλάτος τους. Ο Κύριος γνωρίζει εμάς, πριν γνωρίσομε εμείς τον εαυτό μας.

Γνωρίζει τις διαθέσεις μας και την παραμικρή μας σκέψη, τους λογισμούς, τις αποφάσεις μας, πριν να τις πάρομε. Αλλά και προ της συλλήψεώς μας και προ καταβολής κόσμου μας γνώριζε καλά. Γι’ αυτό ο Δαβίδ θαυμάζει και φωνάζει: «Κύριε, εδοκίμασάς με και έγνωσ με ...»

Το Πνεύμα το Άγιον εισχωρεί παντού. Γιαυτό εκείνος που εμφορείται υπό του Αγίου Πνεύματος έχει και αυτός τη γνώση του Θεού. Γνωρίζει το παρελθόν, το παρόν, το μέλλον. Του τα φανερώνει το Άγιον Πνεύμα. Τίποτα δεν είναι άγνωστο στον Θεό απ’ τις πράξεις μας, αλλά γράφονται όλα. Γράφονται κι όμως δεν γράφονται.

Γεννιούνται και υπάρχουν, αλλά δεν γεννιούνται. Αυτό που ξέρετε εσείς τώρα, το ξέρει ο Θεός προ καταβολής κόσμου. Σας θυμίζω αυτό που λέει ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος στην Ευχή προ της Θείας Μεταλήψεως. Ακούστε: «Το μεν ακατέργαστόν μου έγνωσαν οι οφθαλμοί Σου· επί το βιβλίον δε Σου και τα μήπω πεπραγμένα γεγραμμένα Σοι τυγχάνει».

Αυτά τα λόγια κάποιιοι τα παρεξηγούν και τα μπερδεύουν. «Αφού ο Θεός τα έχει όλα γραμμένα, έχομε μοίρα, λένε, έχομε τύχη, έχομε πεπρωμένο. Άρα ήταν γραμμένο και πεπρωμένο να κάνεις, για παράδειγμα, φόνο· σε είχε προορίσει γι' αυτό ο Θεός». Θα μου πεις: «Αν είναι γραμμένο ότι εγώ επρόκειτο να σκοτώσω εσένα, είμαι εγώ υπεύθυνος ή ανεύθυνος; Αφού και τα «μήπω πεπραγμένα γεγραμμένα Σοι τυγχάνει», γιατί να είμαστε υπεύθυνοι οι άνθρωποι; Τώρα πες μου εσύ, που λείεις ότι ο Θεός είναι αγαθός, γιατί το έγραφε και δεν με απέτρεπε να το κάνω;».

Εδώ είναι το μυστήριο. Ο Θεός εν τη παντοδυναμία Του και παγγνωσία Του γνωρίζει τα πάντα, και τα μέλλοντα να συμβούν, αλλά δεν είναι Εκείνος υπαίτιος για το κακό. Ο Θεός προγνωρίζει αλλά δεν προορίζει. Για τον Θεό δεν υπάρχει παρελθόν, παρόν και μέλλον. Όλα είναι γυμνά και τετραχηλισμένα ενώπιόν Του. Πως το λέει ο απόστολος Παύλος; «Πάντα δε γυμνά και τετραχηλισμένα τοις οφθαλμοίς Αυτού». Ως παντογνώστης γνωρίζει και το αγαθό και το κακό. Συνεργάζεται με το αγαθό ως φύσει αγαθός και είναι ξένος του κακού. Αφού είναι ξένος του κακού, πώς είναι δυνατόν να μας προορίζει γι' αυτό; Ο Θεός εδημιούργησε τα πάντα καλά λίαν και έδωσε σε όλα αγαθό άγιο προορισμό.

Το κακό είναι πρόβλημα, το οποίο η θρησκεία μας το εξηγεί μ' ένα θαυμάσιο τρόπο, που καλύτερος δεν υπάρχει. Η εξήγηση που του δίνει είναι η εξής:

Το κακό υπάρχει και προέρχεται απ' τον διάβολο. Μέσα μας έχουμε και το κακό πνεύμα και το αγαθό πνεύμα και μάχονται αλλήλους. «Ή γαρ τον ένα μισήσει και τον έτερον αγαπήσει ή ενός ανθέξεται και του ετέρου καταφρονήσει· ου δύνασθε Θεώ δουλεύειν και μαμωνά». Μέσα μας δηλαδή γίνεται πάλη μεταξύ καλού και κακού. Σ' αυτήν όμως την πάλη ο άνθρωπος είναι ελεύθερος ν' αποφασίσει τι θα διαλέξει. Άρα δεν είναι ο Θεός που προορίζει κι αποφασίζει αλλά η ελεύθερη βούληση του ανθρώπου.

Ο Θεός εν τη παντογνωσία Του γνωρίζει μ' όλη την ακρίβεια όχι απλώς από πριν αλλά προ καταβολής κόσμου ότι ο τάδε θα κάνει, παραδείγματος χάριν, φόνο, όταν γίνει τριάντα τριών ετών. Αλλά ο άνθρωπος εν τη ελευθερία της βουλήσεώς του - δώρο που του έδωσε ο Θεός και το διαστρέβλωσε - ενεργεί αυτοβούλως.

Δεν είναι ο Θεός ο αίτιος, ούτε μας προορίζει γι' αυτό το σκοπό. Η παγνωσία Του δεν μας υποχρεώνει. Σέβεται την ελευθερία μας, δεν την καταργεί. Μας αγαπάει, δεν μας κάνει δούλους, μας δίνει αξία. Ο Θεός δεν επεμβαίνει στην ελευθερία μας, τη σέβεται, μας δίνει το ελεύθερο. Άρα είμαστε υπεύθυνοι, διότι κάνομε αυτό που θέλομε εμείς. Δεν μας αναγκάζει ο Θεός. Είναι προδιαγεγραμμένο και γνωστό στον Θεό ότι θα σκοτώσεις εσύ αυτόν τον άνθρωπο, αλλά δεν είναι κανονισμένο υπό του Θεού να το κάνεις.

Πώς είναι δυνατό ο Θεός, που μας εδημιούργησε από άπειρη αγάπη κι ο ίδιος είναι απόλυτη αγάπη και θέλει μόνο την αγάπη, να θελήσει να σε οδηγήσει στην κακία και στο φόνο; Σου δίνει την ελευθερία και μετά σου την παίρνει; Εσύ ενεργείς ελεύθερα, εσύ αποφασίζεις αυτό που ο Θεός γνωρίζει εκ των προτέρων, χωρίς να σε αναγκάζει, γι' αυτό και είσαι εσύ υπεύθυνος.

Αυτά τα θέματα είναι πολύ λεπτά, θέλουν θείο φωτισμό, για να τα κατανοήσει ο άνθρωπος. Είναι μυστήρια. Το αγαθό στη φύση είναι μυστήριο. Δεν είναι ωραίο ένα λουλουδάκι με ποικίλα χρώματα, που

σε τραβάει και σε κάνει να το αγαπήσεις; Το πλησιάζεις κι έχει άρωμα τόσο ευγενικό, τόσο λεπτό, που σε κάνει να το αγαπάεις πιο πολύ. Αυτό είναι το αγαθό. Έ ναι, αλλά δεν είναι όμως κι αυτό μυστήριο; Πώς έγιναν αυτά τα χρώματα, πώς έγινε αυτό το άρωμα; Το ίδιο μπορούμε να πούμε για τα πουλιά, για τα ζώα, για τα υδρόβια. Όλα εκφράζουν την αγαθότητα του Θεού.

Ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο ό,τι πιο ωραίο και καλό. Τον προόρισε να γίνει τέλειος. Του έδωσε, όμως, και την ελευθερία κι έτσι έγκειται και σ' εκείνον ν' ακολουθήσει το αγαθό ή το κακό. Από το ένα μέρος η αγάπη του Θεού κι από το άλλο η ελευθερία του ανθρώπου. Αγάπη και ελευθερία μπλέκουν. Ενώνεται το πνεύμα με το Πνεύμα. Αυτή είναι η μυστική ζωή. Όταν το πνεύμα μας ενώνεται με το Πνεύμα του Θεού, τότε κάνομε το αγαθό, γινόμαστε αγαθοί.

Για τα πάθη μας ευθύνεται άλλος, η βούλησή μας. Ο Θεός δεν θέλει να περιορίσει τη βούλησή μας, δεν θέλει να μας πιέσει, δεν θέλει να επιβάλει τη βία. Από μας εξαρτάται τι θα κάνομε και πώς θα ζήσομε. Ή θα ζούμε τον Χριστό και θα έχομε τα θεία βιώματα και την ευτυχία ή θα ζούμε στη μελαγχολία και στη λύπη. Μέση κατάσταση, μέσος όρος δεν υπάρχει. Ή θα είσαι ή δεν θα είσαι. Ή το ένα ή το άλλο. Η φύση εκδικείται, μισεί το κενό. Το καθετί μπορεί να είναι έτσι, αλλά μπορεί και να μην είναι.

Το φίλημα επί παραδείγματι μπορεί να είναι άγιο και μπορεί να είναι πονηρό. Αλλ' αυτό έχει αξία, να ενεργεί ο άνθρωπος ελεύθερα. ... Ο Θεός έκανε τον άνθρωπο να ζητάει μόνος του να γίνει καλός, να το επιθυμεί μόνος του και να γίνεται, τρόπον τινά, σαν δικό του το κατόρθωμα, ενώ στην πραγματικότητα προέρχεται απ' την χάρι του Θεού. Έρχεται πρώτα στο σημείο να το θέλει, να το αγαπάει, να το επιθυμεί και κατόπιν έρχεται η θεία χάρις και το κατορθώνει.

Ο Θεός είναι αγάπη δεν είναι απλός θεατής της ζωής μας. Προνοεί και ενδιαφέρεται ως Πατέρας μας που είναι, αλλά σέβεται και την ελευθερία μας. Δεν μας πιέζει. Εμείς να έχομε την ελπίδα μας στην

πρόνοια του Θεού και, εφόσον πιστεύουμε ότι ο Θεός μας παρακολουθεί, να έχουμε θάρρος, να ριχνόμαστε στην αγάπη Του και τότε θα Τον βλέπομε διαρκώς κοντά μας. Δεν θα φοβόμαστε μήπως παραπατήσομε.

Πόσες βελόνες έχει το κάθε πεύκο; Ο Θεός τις γνωρίζει και χωρίς τη δική Του θέληση ούτε μία δεν πέφτει κάτω. Όπως και οι τρίχες της κεφαλής μας και αυτές όλες είναι ηριθμημένοι. Εκείνος φροντίζει και για τις πιο μικρές λεπτομέρειες της ζωής μας, μας αγαπάει, μας προστατεύει.

Εμείς ζούμε σαν να μην αισθανόμαστε το μεγαλείο της θείας προνοίας. Ο Θεός είναι πολύ μυστικός. Δεν μπορούμε να καταλάβομε τις ενέργειές Του. Μη νομίζετε ότι ο Θεός το έκανε έτσι και μετά το διόρθωσε. Ο Θεός είναι αλάθητος. Δεν διορθώνει τίποτα. Ποιος είναι, όμως, στο βάθος ο Θεός, στην ουσία, εμείς δεν το γνωρίζομε. Τις βουλές του Θεού, δεν μπορούμε να τις εξιχνιάσομε.

Όταν ο Θεός μας δωρίσει το χάρισμα της ταπεινώσεως, τότε όλα τα βλέπομε, όλα τα αισθανόμαστε, τότε Τον ζούμε τον Θεό πολύ φανερά. Όταν δεν έχουμε την ταπείνωση, δεν βλέπομε τίποτα. Το αντίθετο όταν αξιωθούμε της αγίας ταπεινώσεως, τα βλέπομε όλα, τα χαιρόμαστε όλα. Ζούμε τον Θεό, ζούμε τον Παράδεισο μέσα μας, που είναι ο ίδιος ο Χριστός.